

‘Samen aan de slag ....’

Collegeprogramma 2018-2022

Voorwoord

Op 8 mei 2018 is het coalitieakkoord voor de bestuursperiode 2018 – 2022 ondertekend door de onderhandelaars van de aan de coalitie deelnemende partijen. Dit hoofdlijnenakkoord, een politiek document, bindt de coalitiepartijen vanuit gemeenschappelijke opvattingen gevoegd bij verdere politieke afspraken.

Het coalitieakkoord geeft aan dat de coalitie voortbouwt op de vruchten en verworvenheden uit de bestuursperiode 2014 -2018. Tegen de achtergrond van maatschappelijke en financiële ontwikkelingen wil de coalitie in de komende bestuursperiode doorgaan met het zetten van verdere en nieuwe accenten.

De coalitie laat zich bij het zetten van deze verdere en nieuwe accenten leiden door de kernbegrippen, ‘samen’ en ‘kwaliteit’, die als een rode draad richtinggevend door deze bestuursperiode heen lopen. In onderstaand statement zijn beide kernbegrippen in een onderlinge relatie geplaatst.

Kwaliteit in beleid en uitvoering van al ons gemeentelijk handelen speelt een overheersende rol. Dat betekent dat wij weloverwogen en samen met onze inwoners en maatschappelijke partners de uitdagingen die voor ons liggen aangaan.

Het coalitieakkoord is thans uitgewerkt in een collegeprogramma, het bestuurlijk document. Dit collegeprogramma voor de bestuursperiode 2018-2022, het werkdocument voor het college, ligt thans voor u.

In de voorliggende meer geconcretiseerde voornemens uit het coalitieakkoord spreekt het vertrouwen van het college. Vertrouwen dat niet enkel is gebaseerd op de daadkracht van het bestuur maar ook op de samenwerking met de Kerkraadse samenleving. Die bundeling, de kracht van Kerkrade, schenkt ons de energie om de voornemens uit het collegeprogramma vorm en inhoud te geven.

Wij gaan samen aan de slag!

Leeswijzer

Bij de inrichting van dit werkdocument is zo veel als mogelijk de structuur van de begroting 2019 gevolgd. Dat betekent dat de voornemens van het college voor de bestuursperiode 2018 – 2022 zijn ondergebracht bij de 8 hoofdtakvelden, zoals deze ook voor de gemeentebegroting 2019 gehanteerd worden. Deze rubricering vloeit voort uit wettelijke voorschriften en beoogt, kort samengevat, het bieden van een consistente lijn in leesbaarheid en structurering van informatie. Over deze wijze van presentatie en structurering heeft afstemming plaatsgevonden met de raad via een bestuurlijk/ambtelijke werkgroep. Daarnaast is een paragraaf 'Bedrijfsvoering en beheer' opgenomen. De reden hiervoor is dat niet alle relevante informatie in een van de hoofdtakvelden ondergebracht kon worden.

De kracht van Kerkrade

We leven in onzekere en moeilijke tijden. De afgelopen jaren heeft de regering het mes gezet in de uitgaven van de overheid. Uitgangspunt was dat de crisis niet kon worden opgelost door schulden te maken. Dat adagium heeft ook zijn weerslag gehad op de lagere overheden, zo ook Kerkrade. Met minder geld moet meer worden gedaan en dat impliceert dat dit college de toekomst van Kerkrade niet kan “bouwen” op het voor zich uitschuiven van moeilijke beslissingen.

Verworvenheden als zorg voor iedereen, een vangnet voor wie niet werken kan, staan daarmee onder druk. Het is onze opdracht ze te behouden en ervoor te zorgen dat de generaties na ons er ook van kunnen genieten. Om die verworvenheden te behouden, zullen we ze daarom opnieuw moeten uitvinden. De allocatie van de beschikbare middelen geschiedt op een evenwichtige wijze en op de juiste plek. Het bijdragen aan de maakbaarheid van de samenleving staat daarbij voorop.

Kerkrade kan een dergelijke opdracht aan. Door samen de schouders er onder te zetten kunnen we elke storm doorstaan. We krijgen er bovendien een mooier en beter Kerkrade voor terug. Een Kerkrade waar mensen participeren, waar burgers vrij zijn om iets van hun leven te maken. Een Kerkrade waar mensen verantwoordelijkheid nemen, niet alleen voor zichzelf, maar ook voor elkaar. Een Kerkrade met kansen voor allen op het vlak van gezondheid en vitaliteit. Een Kerkrade waar inkomsten en uitgaven in evenwicht zijn en toekomstige generaties niet worden opgezadeld met schulden. Een Kerkrade waar initiatief wordt beloond en regels worden gehandhaafd. Een Kerkrade waar jong en oud altijd en overal veilig op straat durven gaan. Een Kerkrade, dat op de eigen kracht vertrouwt. Het vorige college heeft hiermee een begin gemaakt en het huidige college gaat haar werk voortzetten.

De problematiek van een stervend stadshart werd aangepakt en gedurfde investeringen in de revitalisering van de stad werpen zichtbaar hun vruchten af. Een negatieve tendens is niet alleen een halt toegeroepen maar ook omgebogen.

Onze wijken leven eveneens op. Door grootschalige projecten ontstaat meer ruimte om kwalitatief beter te wonen, werken en spelen, om plezier te hebben en ontspanning te voelen. Daarbij wordt in gezamenlijkheid met onze partners gewerkt aan de vermindering, oplossing en voorkoming van de diverse problemen in de wijk en buurt. Kortom, de leefbaarheid in de wijk neemt toe.

Kerkrade heeft weer een toekomstperspectief! Het is echter aan de orde om te blijven investeren om Kerkrade nog verder vooruit te helpen. Sedert jaren kent de regio en dus ook Kerkrade het predicaat ongezond, weinig vitaal en laag opgeleid. Dit college wil ook deze neerwaartse spiraal ombuigen. En ook nu worden de problemen niet doorgeschoven, doch juist aangepakt. Daarbij is het van belang dat elke euro die besteed wordt, zo doelmatig mogelijk wordt gebruikt, immers er kan niet meer geld worden besteed dan dat er ter beschikking wordt gesteld door onze landsbestuurders.

Hernieuwd investeren in de stad en in alle inwoners van Kerkrade blijft derhalve noodzakelijk en zal zelfs op lokaal niveau leiden tot een focus in de stadsvisie op de participatiemaatschappij. Door de juiste keuzes te maken kunnen kosten die voor de baten uitgaan worden terugverdiend. Bijdragen aan Kerkrade wordt gemeengoed. Niet langer geldt de vraag “wat kost het”, doch is van belang wat de stad voor door haar gedane investeringen terugkrijgt en wat het Kerkrade derhalve waard moet zijn om revenuen te vergaren. Het vernieuwde stadshart van Kerkrade geldt daarbij als voorbeeld. Voorbeeld van investeren, van durf, van visie, van daadkracht en.....boven alles van resultaat!!

Met de geschetste bevlogenheid zullen we de hierna geschetste voornemens in de komende bestuursperiode ter hand nemen.

Bestuur en Ondersteuning

Beleidsaccenten:

- Kerkrade, grensstad.
- Een goede balans tussen primaire beleidstaken en adequaat toegeruste bedrijfsvoering.
- Waar mogelijk vermindering van regelgeving, procedures en controles.
- Zorg voor een adequate (overheids)communicatie.

Kerkrade, grensstad

Kerkrade is, geografisch gezien, centraal gelegen in de Euregio Maas-Rijn (EMR). Deze strekt zich in onze drielandenregio uit van Aken, Maastricht, Luik tot Hasselt. Veel onderzoeken hebben al uitgewezen dat deze euregio qua potentie véél te bieden zou hebben als ze zich als één regio zou kunnen profileren. Binnen het integratieproces van Europa in het algemeen en in de Euregio Maas-Rijn in het bijzonder, is grensoverschrijdende samenwerking dan ook het gewenste perspectief. Samen met strategische partners willen wij op basis van inhoud samenwerken over de grens om stap voor stap dit integratieproces te vervolmaken en voltooien.

Momenteel is grensoverschrijdende samenwerking in het algemeen een hot item en wordt niet alleen lokaal en (eu)regionaal met hoofdletters geschreven. Nu het coalitieakkoord van Nordrhein-Westfalen (NRW) en het Regeringsakkoord van ons Kabinet grensoverschrijdende toenadering en samenwerking als prioritaire opdracht hebben neergezet, volgen de ontwikkelingen in dit kader in rap tempo. Ontwikkelingen op diverse niveaus die enkele jaren geleden nauwelijks voor mogelijk werden gehouden, maar inmiddels actualiteit zijn en kansen bieden. Kansen, die naar mening van het college, voor Kerkrade een extra stimulans zijn om ze om te zetten in structuurversterkende vormen van samenwerking.

De vooruitzichten voor grensoverschrijdende samenwerking zijn voor Kerkrade gunstig omdat er voor ons, als grensgemeente bij uitstek, een stevige basis ligt die is gevormd door jarenlange (praktijk)ervaringen en zeer concrete, innovatieve projecten en verdere vormen van grensoverschrijdende samenwerking. Deze hebben niet meer alleen een lokaal karakter, maar hebben inmiddels vooral bovenlokale en euregionale reikwijdte.

Onderstaande voornemens vormen voor het college hét adagium als het gaat om grensoverschrijdende samenwerking.

- “borgen en adequaat faciliteren van wat er is” (bijv. Eurode-samenwerking met het grensoverschrijdende bedrijfsverzamelgebouw EBC als boegbeeld);
- “door ontwikkelen van wat is aangezet” (structuurversterking publieke grensoverschrijdende dienstverlening ten behoeve van één integrale euregionale arbeidsmarkt - GIP en SGA);
- “ontwikkeling van nieuwe, innovatieve initiatieven” (via actieve deelname in euregionale netwerken en samenwerkingen als AG Charlemagne en het opzetten en starten van nieuwe strategische netwerken) en tot slot
- “intensivering van de focus op Duitsland”.

Balans tussen primaire beleidstaken en bedrijfsvoering

Bij een verdere doorontwikkeling verliezen we de zorg voor de “basis op orde” niet uit het oog. Er zal een goed evenwicht moeten zijn tussen alle veranderingen die vervat zijn in onze ambities en de secundaire processen die hieruit voortvloeien en die goed uitgevoerd en geborgd moeten worden. Bij de primaire beleidsterreinen ontstaat meer gedeelde verantwoordelijkheid, gekoppeld aan

regievoering van script tot uitvoering en gericht op beleving van en door mensen. Daarbij zijn proceseigenaarschap en contractmanagement aandachtsgebieden om verder te ontwikkelen.

Onze brede ervaring met Strategische Personeelsplanning (SPP) zullen we verder uitbouwen waarbij het vroegtijdig herkennen, aantrekken en behouden van talenten belangrijk is. We willen ten gevolge van toekomstige uitstroom kennis behouden en zorgen voor adequate vernieuwing en verjonging. We handhaven ons imago als goede werkgever. We willen investeren in (door)ontwikkeling en opleidingen van en voor medewerkers en de inzet van hun talenten.

Met het oog op de kernbegrippen van dit collegeprogramma “Samen” en “Kwaliteit” zullen de accenten voor de organisatieontwikkeling op onderdelen opnieuw gericht worden. De reguliere taakvervulling van het ambtelijk apparaat zal door verdere cohesie ingevuld worden waarbij de gedachten van samen en integraal werken nog meer accent gaan krijgen. Onze dienstverlening zal verder worden doorontwikkeld en regelmatig worden beoordeeld.

Verminderende regelgeving, procedures en controles

De technologische ontwikkelingen en de digitale agenda beïnvloeden niet alleen onze stad en onze wijken maar ook onze producten en diensten. We zullen de (digitale) technologie als instrument voor co-creatie en efficiencyverbetering benutten. We volgen de landelijke wet- en regelgeving (zoals Omgevingswet, GGI, Informatiebeveiliging, Privacy enz.) waarbij we de kwalitatieve dienstverlening met kracht oppakken. Daarmee dragen we bij aan de vermindering van de administratieve lastendruk en intensiveren we de informatievoorziening door slimme geautomatiseerde oplossingen.

De centrale overheid heeft ons opgedragen om op een verantwoorde manier ons informatiebeleid in de meest brede zin des woord beter vorm te geven en ook te toetsen (toezichthouden) op de feitelijke verrichtingen en naast de lopende thema's zoals digitalisering, zaakgericht werken, informatiebeveiliging en (keten)samenwerking.

We dragen er zorg voor dat onze burgers en bedrijven steeds weer hun weg vinden in het brede en complexe landschap van overheidsregels. We gaan daarbij in dialoog met onze omgeving om, waar mogelijk, verbeteringen door te voeren en regels en controles te vereenvoudigen of te slechten. We zoeken de grenzen op tussen de mogelijkheden van verminderde regelgeving, het sturen op snellere interne doorlooptijden van processen en de verdergaande verantwoording als gevolg van beveiliging en privacy voorschriften met ons adagium “Digitaal waar het kan en persoonlijk waar het moet”.

Het belang van adequate (overheids)communicatie

Het college hecht grote waarde aan een goede communicatie met haar burgers. Steeds meer communicatie verloopt via internet en ook wordt veelvuldig gebruik gemaakt van social media als Facebook en Twitter. Met een nieuwe aantrekkelijke en gebruiksvriendelijke website www.kerkrade.nl en de goed bezochte Facebookpagina en Twitteraccount speelt Kerkrade op deze nieuwe ontwikkelingen in. Verdere doorontwikkeling zal in de komende bestuursperiode aandacht krijgen.

Naast de digitale communicatie blijft ook analoge communicatie van belang. Via het Stadsjournaal, de servicepagina in VIAkerkrade, worden burgers wekelijks geïnformeerd over zaken die binnen de gemeente spelen.

Veiligheid

Beleidsaccenten:

- Het uitvoeren van een integrale veiligheidsaanpak.

Verhogen veiligheidsgevoel

Veiligheid is een belangrijk aspect van de leefomgeving in centrum en wijken. Kerkrade wil een veilige stad zijn voor bewoners, ondernemers en bezoekers. Het waarborgen en vergroten van de lokale veiligheid en de veiligheidsbeleving van de burger past hierin. Daarbij wordt nadrukkelijk samenwerking en draagvlak gezocht bij de partners die de gemeente heeft op het gebied van veiligheid. Dit gebeurt door partners (inwoners, ondernemers) inbreng te bieden bij de ontwikkeling van het gemeentelijk beleid en door aansluiting te zoeken bij door die partners eventueel gevoerd flankerend beleid.

Als algemene doelstellingen van het lokaal veiligheidsbeleid gelden: afname van criminaliteit en overlast en toename van het veiligheidsgevoel van de burgers waarbij een integrale aanpak een vanzelfsprekendheid is.

Geconstateerd wordt dat het veiligheidsgevoel niet altijd overeenstemt met de veiligheidscijfers van o.a. politie en gemeente. Behalve voor deze cijfers is daarom ook aandacht voor de veiligheid zoals die door de burgers worden beleefd. De inwoners worden nadrukkelijk uitgenodigd en gestimuleerd om te participeren bij het analyseren van problematiek en het aandragen van oplossingen, met name in de wijken en buurten.

Het veiligheidsgevoel van inwoners wordt voor een groot deel bepaald door de criminaliteit en overlast in de eigen wijk en buurt. Bepalend daarbij is, naast de zogeheten High Impact Crime, (waaronder woninginbraken, overvallen en straatroven), de hinder die wordt ervaren als gevolg van drugshandel, jeugdoverlast en woonoverlast.

In het najaar van 2018 wordt een vernieuwd Integraal Veiligheidsplan 2019 - 2022 aan de Raad ter vaststelling aangeboden. Hiermee stelt de Raad de prioriteiten voor de komende jaren vast. Tot de voorgestelde prioriteiten behoren onder meer de aanpak van overlast in de wijken en buurten met toepassing van de Integrale Aanpak Wijkgericht Werken (IAWW-methodiek), de aanpak van de zogenaamde "brievenbuspanden" en de voortgezette aanpak van drugshandel (o.a. aanscherpen drugsbeleid).

Reeds vastgesteld is het beleidskader voor een sluitende aanpak van de problematiek als gevolg van verward gedrag. Dit is gebeurd in de vorm van de Bouwstenen-notitie die opgesteld is ten behoeve van de Parkstad-gemeenten en die uitgaat van een zo integraal mogelijke aanpak door de samenwerkende ketenpartners. Binnen de gemeente werken OOV en Zorg/WMO nauw samen op dit dossier.

Op basis van het Integraal Veiligheidsplan worden buurtgerichte aanvalsplannen opgesteld en uitgevoerd. Al naar gelang de specifieke behoeften en problematiek van de betreffende buurt, worden maatregelen/acties benoemd en uitgevoerd die maatwerk bieden voor en in die buurt. Ook is er aandacht voor fysieke veiligheid. Zo zal in samenwerking met de brandweer het project "Brandveilig Leven" worden uitgevoerd, waarin preventie, voorlichting maar ook preparatie op calamiteiten een belangrijk plaats innemen.

Als onderdeel van een brede, integrale aanpak van criminaliteit en overlast wordt niet alleen ingezet op zichtbare en herkenbare aanwezigheid in samenwerking met de sterke arm maar ook het bieden van een helpende hand via wijkgericht werken en preventie. In dit brede spectrum van maatregelen

ter verbetering van het veiligheidsgevoel zal camerabeveiliging een meerwaarde hebben indien uitgevoerd op zgn. hotspots of risicoplekken.

Verkeer, vervoer en waterstaat

Beleidsaccenten:

- Verhogen van de bereikbaarheid met als hoofdthema de realisatie van de Avantislijn.
- Verbeteren van de verkeersveiligheid.
- Evaluatie parkeerbeleid.
- Toegankelijkheid van het centrum.
- Toegankelijkheid van de Rodaboulevard.
- Fietsbereikbaarheid.

Avantislijn/Transferium

Het openbaar vervoer heeft continue aandacht, waarbij er in samenwerking met de provincie wordt bezien om extra overstappunten en opstapplaatsen in Kerkrade te realiseren. Bijzonder in dezen is het Bereikbaarheidsonderzoek Regio Parkstad - Stadt Aachen, met Kerkrade-West als middelpunt van het onderzoeksgebied. Deze studie wordt samen met de provincie Limburg, regio Parkstad en Stadt Aachen uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek krijgen haar vertaling in de komende bestuursperiode. Het onderzoek is geïnitieerd door de provincie Limburg om in het kader van de besluitvorming m.b.t. de Avantislijn te bezien welke verkeers- en vervoersmaatregelen het meeste effect hebben om Regio Parkstad en Stadt Aachen, dus met speciale aandacht voor Kerkrade-West, voor de korte en langere termijn bereikbaar te houden.

Het Transferium rond het station Kerkrade-West vormt hierbij tevens een belangrijk aandachtspunt.

Een ander belangrijke openbaar vervoer ontwikkeling is de implementatie van de drielandentrein Luik-Maastricht-Heerlen-Aachen, die ook zal stoppen op station Eygelshoven-Markt en effect zal hebben op het onderliggend openbaar vervoernetwerk. Op dit spoortraject vindt tevens elektrificatie van het baanvak Landgraaf - Herzogenrath en spoorverdubbeling van het baanvak Heerlen - Landgraaf plaats.

Verkeersveiligheid

Het college gaat ook deze bestuursperiode verder met het verbeteren van de bereikbaarheid en het verhogen van de verkeersveiligheid, waarbij eveneens duurzame mobiliteit verdere aandacht krijgt. Bij verkeersveiligheid wordt hierbij bijzondere aandacht gegeven aan degenen die kwetsbaar zijn in het verkeer. Bij de autobereikbaarheid is o.a. het monitoren van verkeersstromen een belangrijke opgave, om grip te houden in hoeverre de geprognoseerde verkeersaantallen en –stromen, die voor het project Buitenring Parkstad Limburg op het onderliggend wegennet zijn berekend, in de praktijk ook zo gemeten worden.

Parkeerbeleid

Tijdens de periode van de realisatie van het Centrumplan is het parkeerregime twee maal aangepast. Het huidige beleid houdt in dat in een beperkt centrumgebied betaald parkeren geldt, met de eerste twee uur gratis op de parkeerplaatsen die voor achteraf betalen bestemd zijn. Dit om de aantrekkelijkheid van het centrum te waarborgen tijdens deze voor ondernemers lastige periode door de vele bouwwerkzaamheden die plaatsvonden. De realisatie van het Centrumplan nadert het einde en zodoende wordt het parkeerbeleid en hiermee samenhangend het parkeerregime onder de loep genomen. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn een adequate bereikbaarheid en bewegwijzering, voldoende parkeerplaatsen in en om het centrum voor alle soorten doelgroepen, zowel betaald als onbetaald, uniformering van achteraf betaald parkeersystemen. Inmiddels heeft het College een voorstel voor het parkeerbeleid naar de raad gezonden.

Toegankelijkheid Centrum

Het centrum is met de realisatie van het Centrumplan en HuB Kerkrade, door de verschillende evenementen en activiteiten, een belangrijke ontmoetingsplaats geworden. Hierbij is de behoefte ontstaan om meer aandacht te geven aan het niet-toegankelijk zijn voor autoverkeer (auto, motor en scooter) van het centrum door middel van het afsluiten van toegangswegen met zakpalen ten behoeve van de veiligheid van centrumbewoners en bezoekers. Tevens worden de venstertijden opnieuw tegen het licht gehouden.

Toegankelijkheid Rodaboulevard

De toename van het aantal bezoekers aan de Rodaboulevard noopt tot maatregelen om het verkeer en parkeren in goede banen te leiden, zeker ook met de op korte termijn te realiseren uitbreidingen van Hornbach en Leisuredome. Het onderzoek hiervoor is reeds enige tijd gaande. De hieruit voortvloeiende maatregelen worden tijdens deze bestuursperiode in samenwerking met de ondernemers en grondeigenaren op de Rodaboulevard uitgevoerd om een verdere toename van het aantal bezoekers op een adequate wijze te kunnen faciliteren.

Fietsbereikbaarheid

Binnen IBA is de Leisurelane een belangrijke opgave. De Leisurelane is een fietsverbinding langs en door vrijwel alle Parkstadgemeenten die mede als gevolg van de Buitenring voor een goede fietsbereikbaarheid moet zorgen. De Leisurelane biedt kansen om de toeristische attracties in de regio met elkaar te verbinden.

Economie

Beleidsaccenten:

- Versterken van de lokale economie door een faciliterende rol in te nemen.
- Centrum- en bedrijvenmanagement.
- Grensoverschrijdend arbeidsmarktbeleid.

Versterken lokale economie

Werk en economie vormden ook in het vorige collegeakkoord een belangrijke pijler. Werk in de vorm van werkgelegenheid draagt bij aan een dynamisch en energiek Kerkrade. Voor de toekomst dient er voldoende ruimte te zijn. De Regio Parkstad voert een onderzoek uit voor alle Parkstadgemeenten naar vraag en aanbod van bedrijventerreinen. Aanvullend hierop voert de gemeente Kerkrade een onderzoek uit op haar eigen grondgebied. Naast de beschikbare ruimte op de bestaande bedrijventerreinen, wordt hierbij nader ingezoomd op het zogenaamde gebied Locht-Zuid, gelegen tussen N281, N300 en de Hamstraat.

Centrum- en bedrijvenmanagement

Naast nieuwe ondernemers is er veel aandacht voor de zittende ondernemers. Hiermee worden goede contacten onderhouden om eventuele ontwikkelingen vroegtijdig te signaleren en indien mogelijk te faciliteren. Voor het centrum wordt het centrummanagement specifiek benoemd. Met het gereedkomen van het Centrumplan is voortzetting en verdere versterking van het centrummanagement van groot belang. De uitkomsten van het onderzoek op welke wijze dit het beste vorm kan krijgen, worden zo spoedig mogelijk geïmplementeerd. Verder vormt het centrummanagement ook een belangrijk functie bij de bundeling van evenementen, recreatie en toerisme, cultuur en PR en marketing.

Grensoverschrijdend arbeidsmarktbeleid

In het kader van een verdere euregionalisering van Kerkrade, waarvoor in het najaar van 2018 de raad een kadernota zal worden aangeboden, zet het college in op versterking van de arbeidsmarktpositie binnen de euregio hetgeen o.m. inhoudt het leveren van ondersteuning en facilitering van de grensoverschrijdende, publieke dienstverlening ten behoeve van de grensbewoners, werkgevers en werknemers aan beide kanten van de grens.

- Eén van de basisvoorwaarden voor een transparante en grensoverschrijdende arbeidsmarkt is een duurzame advies- en informatiestructuur die met de ontwikkeling van de grensinformatiepunten al vorm en inhoud heeft gekregen. Gezamenlijke, (eu)regionale aanpak en samenwerking met diverse partners in binnen- en buitenland zal moeten leiden tot een duurzame financiering en een actieve deelname aan dit proces is mede speerpunt van het college.
- Een verdere basisvoorwaarde is een duurzame grensoverschrijdende samenwerking tussen (overheids-) instellingen werkzaam op het gebied van arbeidsbemiddeling. Verduurzaming van de Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling is tevens een van de speerpunten van het college.

Facilitering van en ondersteuning en medewerking aan de borging van deze basisvoorwaarden hebben de aandacht van het college, waarbij samen met de vele partners binnen de euregio eveneens actief gewerkt wordt aan het verkrijgen van een eenduidige, geharmoniseerde (politiek-bestuurlijke) aansturing van de te borgen grensoverschrijdende, publieke dienstverlening. Kerkrade kan en zal hierin een actieve en prominente rol spelen.

De ontwikkeling naar één, integrale grensoverschrijdende en euregionale arbeidsmarkt heeft ten doel om -in gezamenlijkheid- het euregionaal (*en daarmee ook dat van Kerkrade*) vestigingsklimaat met een internationale uitstraling te verbeteren.

Onderwijs

Beleidsaccenten:

- Zorgen voor een adequaat leerlingenvervoer.
- Onderwijsachterstandenbeleid.
- Harmonisatie kinderopvang.
- Talentontwikkeling.
- Ouderbetrokkenheid.

Leerlingenvervoer

Kinderen die door ziekte, een handicap of gedragsproblemen niet zelfstandig naar het verder weg gelegen speciaal onderwijs kunnen komen, kunnen gebruik maken van het leerlingenvervoer. De verordening van de gemeente Kerkrade voorziet er in dat het vervoer plaatsvindt op een wijze die voor de leerling passend is. Goede contacten met het onderwijs en ouders om de oudere kinderen toch zelfstandig naar school te laten gaan, zijn hierbij onontbeerlijk. Een goede onderlinge afstemming blijft ook hier van belang om schooluitval te voorkomen.

Onderwijsachterstandenbeleid

Met ingang van 2019 zal een nieuwe verdeling van middelen voor het onderwijskansenbeleid voor scholen en gemeenten plaatsvinden. Voortaan wordt niet meer alleen gekeken naar het opleidingsniveau van ouders om te bepalen welk kind een risico heeft op een achterstand. Ook weegt de verblijfsduur in Nederland mee en het herkomstland van de ouders, evenals of ouders in de schuldsanering zitten. Met die factoren kan het risico op een achterstand beter worden voorspeld. Het geld dat gemeenten en scholen krijgen om risico's op onderwijsachterstanden bij kinderen tegen te gaan, wordt hierdoor beter verdeeld over het land. Dat geld wordt vooral gebruikt voor voorschoolse educatie: peuters met een risico op een achterstand leren dan spelenderwijs de Nederlandse taal op de peuteropvang. Daarnaast heeft het kabinet besloten het aanbod voor peuters met (dreigende) leerachterstanden en/of sociaal emotionele problematieken uit te breiden en de kwaliteit van de opvang te verhogen. Over de invulling zijn wij in overleg met de Stichting Kinder Opvang Kerkrade.

De meeste gemeenten krijgen er door de herverdeling geld bij, maar omdat de betere verdeling ervoor zorgt dat sommige gemeenten en scholen minder budget krijgen, wordt een overgangsregeling toegepast van drie jaar. De gemeente Kerkrade zal in overleg met Stichting Kinder Opvang Kerkrade en Onderwijsstichting Movare bezien hoe dit budget efficiënt en effectief ingezet kan worden. Hierbij wordt voortgebouwd op de solide en kwalitatief goede basis die de afgelopen jaren reeds is neergezet binnen de Voor- en Voegschoolse Educatie (VVE).

Harmonisatie kinderopvang

De ambitie van het kabinet is het bestrijden van kansenongelijkheid in het onderwijs en het stimuleren van talent. Het kabinet erkent met een extra investering in de voorschool het belang van kwalitatief goede peutervoorzieningen.

Hoewel het kabinet een breed gedragen maatschappelijke oproep om 16 uur peutervoorziening voor alle peuters mogelijk te maken negeert, zal de gemeente Kerkrade samen met Stichting Kinder Opvang Kerkrade bezien of deze peutervoorziening binnen de gemeente Kerkrade gerealiseerd kan worden. Hierbij ondersteund door het hogere budget voor onderwijsachterstanden. Gemeente Kerkrade ambieert hiermee aansluiting te zoeken aan de ontwikkeling van brede voorzieningen voor peuters die reeds in veel gemeenten plaatsheeft. Dit zal moeten leiden tot meer efficiëntie en minder onnodig ingewikkelde uitvoeringsvraagstukken voor de gemeente, kinderopvangorganisatie en onderwijs. Ook zal dit leiden tot kwalitatief hoogwaardige voorschoolse voorzieningen en versterkt dit de doorgaande leerlijn naar het primair onderwijs.

Uiteindelijk is het streven van de gemeente Kerkrade om te komen tot een peutervoorziening met een hoge pedagogische kwaliteit van 16 uur voor alle peuters die hen stimuleert in hun ontwikkeling en bijdraagt aan gelijke kansen voor ieder kind. Hierbij wordt in het toegangsrecht geen onderscheid gemaakt tussen peuters; wel of geen toeslag, wel of geen risico op achterstanden, peuters gaan naar dezelfde voorziening, komen elkaar tegen en spelen met elkaar. De peutervoorziening stelt de ontwikkeling van alle kinderen centraal. Kinderen met achterstanden krijgen daarbij de aandacht die nodig is.

Daarbij wordt de (arbeids)participatie van de ouders gestimuleerd doordat ieder kind recht heeft op 16 uur toegang. Hierdoor wordt tevens de stabiliteit van de kinderopvang vergroot doordat peuters ongeacht de werksituatie van hun ouders (en de veranderingen daarin) een toegangsrecht hebben. Stabiliteit is goed voor de ontwikkeling van kinderen, biedt meer zekerheid voor ondernemingen en vermindert de kosten. Hierbij ontwikkelen de 4 grote gemeenten van Parkstad samen met de kinderopvangorganisaties een VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) monitor die er toe bijdraagt dat onderling de ontwikkeling van kinderen ook beter vergeleken kan worden zodat beleidsmatige bijsturing kan plaatsvinden.

Talentontwikkeling

Het stimuleren van de ontwikkeling begint al op zo een jong mogelijke leeftijd, dat wil zeggen op de voorschoolse voorzieningen (peuterspeelzalen en kinderdagverblijven). Deze voorzieningen werken met een pedagogisch programma om de algemene ontwikkeling van peuters te stimuleren.

Voor de zogenaamde doelgroepkinderen is er een aanbod voor- en vroegschoolse educatie op de voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid. De nadruk ligt hierbij op de taalontwikkeling. Met de onderwijsstichtingen SVO/PL, Movare en andere partijen werkt de gemeente Kerkrade samen in het ontwikkelen van programma's om talenten, op welk vlak dan ook, tot ontplooiing te brengen.

Kinderen en jeugdigen maken mede door dergelijke programma's kennis met belangrijke sectoren van onze maatschappij zoals zorg, welzijn en techniek. Door deze aanpak willen de samenwerkende organisaties interesse wekken voor beroepsgroepen en sectoren waar in de toekomst grote behoefte aan vakkrachten zal zijn. Doorlopende leerlijnen en innovatieve projecten zullen deze interessevorming verder stimuleren, uiteraard tegen de achtergrond van de mogelijkheden van het kind en de jeugdige.

De sluitende aanpak van kwetsbare jongeren krijgt blijvende aandacht.

Ook blijft de gemeente Kerkrade zich inzetten om jongeren in Limburg op een internationaal georiënteerde toekomst als leerling/student, werkende en bewoner in de Euregio voor te bereiden, zodat ze toegerust zijn om in hun eigen regio kansen te zien en die te grijpen, hier hun bestaan op te bouwen en bij te dragen aan de (Eu)regionale ontwikkeling. Dit draagt bij aan de binding van talenten aan onze regio, wat van groot belang is in verband met de demografische krimp en de toekomstige krapte op de arbeidsmarkt.

Omdat het door gebrek aan ruimte en middelen echter niet altijd mogelijk is om op een onderwijslocatie de talenten bij de leerlingen te ontdekken, is de gemeente Kerkrade momenteel in gesprek met de gemeente Landgraaf om gezamenlijk te komen tot zgn. "talentontdekcentra".

Om de zogenaamde "zomerdip" bij leerlingen tegen te gaan is de gemeente Kerkrade in 2018 gestart met de zomerschool. Tijdens de zomerschool krijgen kinderen uit het primair onderwijs tijdens hun zomervakantie een week aangeboden waarin kunst, cultuur, natuur en gezondheid de bouwstenen zijn. De gemeente Kerkrade zal na evaluatie van de eerste zomerschool, in samenspraak met de organisator en diverse betrokken (maatschappelijke) partners dit aanbod voor 2019 verder door ontwikkelen.

Ouderbetrokkenheid

Betrokkenheid van ouders bij het onderwijs en de (gezonde) opvoeding van hun kind leidt tot betere leerprestaties, socialisatie en motivatie van het kind. Dit komt de (talent-)ontwikkeling van het kind uiteindelijk ook ten goede. Partnerschap tussen scholen en ouders is dan ook een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling en het leren van het kind, thuis en op school. De gemeente Kerkrade streeft er dan ook naar om de betrokkenheid van ouders bij de (gezonde) opvoeding en ontwikkeling van hun kind samen met de kinderopvang en het onderwijs te vergroten.

Sport, cultuur en recreatie

Beleidsaccenten:

- Haalbaarheidsonderzoeken van het Center Court.
- Het vermarkten van de stad in een nadrukkelijke relatie tot toerisme en het organiseren van evenementen.
- Kwalitatief goede evenementen initiëren, ondersteunen en faciliteren.
- Ondersteunen van het verenigingsleven.
- Cultuur en evenementen als belangrijke pijler van een aantrekkelijke stad.
- Muzikale vorming van het jonge individu.
- Duurzaam behouden van beeldencollectie.
- Bewustwording bewerkstelligen van belang van goede gezondheid.
- Behoud van Roduc als cultureel erfgoed.
- Meer evenementen/activiteiten in Rodahal.
- Het creëren van meer overnachtingsmogelijkheden c.q. verblijfsrecreatie in Kerkrade.

Center Court Kerkrade

Er is een breed gedragen besef in onze stad dat voor een gezonde en vitale stad, gezonde inwoners nodig zijn. Gezonde inwoners hebben immers meer grip op hun leven en kunnen beter meedoen in de maatschappij. Gezondheid geldt namelijk als een belangrijk middel om zelfredzaamheid en participatie te behouden of te vergroten, een gezonde geest in een gezond lichaam. In de afgelopen jaren was Kerkrade een gemeente die niet best scoort als het gaat om gezondheid en vitaliteit. Het college wil deze negatieve trend doorbreken en Kerkrade tot een gezonde en vitale stad maken en op die manier aan haar visie op dit belangrijke onderwerp 'van gezondheidszorg naar zorg voor gezondheid' vorm en inhoud geven.

Het college beseft dat niet enkel een uurtje sporten of bewegen die kanteling tot stand brengt. Er is meer nodig. Een stabiele gezinssituatie, een gezonde inkomenspositie zonder schulden, een veilige leefomgeving en een sociaal netwerk behoren evenzeer tot de voorwaarden die leiden tot het 'meedoen' van onze burgers en een positie midden in de maatschappij. Een integrale gemeentelijke beleidsaanpak is derhalve vereist en gemeentelijke coördinatie vaak een voorwaarde. Het gedachtengoed dat ten grondslag ligt aan het Center Court concept biedt ons dat perspectief en maakt het mogelijk dat bestaande maar ook nieuwe en experimentele (beleids)programma's en projecten worden aangegaan. Niet alleen, zoals beoogd, op het Atriumterrein maar zeker ook thuis en in de wijk. Bij dit alles ligt de nadruk op het tot stand brengen van nieuwe, werkende methodieken in co-creatie met burgers, verenigingsleven, maatschappelijk middenveld en zorg-, sport-, of onderwijskoepels.

Om dit alles te realiseren wordt een aantal "voertuigen" gebruikt en aan elkaar gekoppeld. De Omgevingswet, met participatie als speerpunt, biedt daartoe bijvoorbeeld een prima aanknopingspunt. Maar ook het lokale gezondheidsbeleid en de in Europa te verkrijgen subsidies voor vitale steden zijn van eminent belang. Voorop staat de participatie van burgers, het bereiken van de doelgroep.

We blijven gebruik maken van reeds bestaande structuren als de digitale platforms, buurtcoaches, de wijkplatforms, gebruikersgroepen, verenigingen etc. Het college werkt op deze manier aan een integrale oplossing voor gezondheid en stedelijke vitaliteit. Financiering geschiedt langs de weg van duurzaam financieren waarbij belanghebbenden en stakeholders bijdragen aan de totstandkoming.

De raad wordt in november 2018 meegenomen in de stand van zaken van het project.

Vermarkten van de stad

We staan aan de vooravond van het fysiek gereed komen van het vernieuwde stadscentrum. In het najaar 2018 is het bouwplan, inclusief de openbare ruimte gereed. Normaliter is dat het moment van beëindiging van de integrale werkstructuur rondom het centrum. Voor ons echter niet, juist nú, is dit bij uitstek de start van de verdere invulling van het centrumplan.

De afgelopen jaren lag de focus op het bouwen aan de stad. Voor de komende collegeperiode bouwen we aan het programma van de stad. Door de beleidsterreinen en personen rondom Hub Kerkrade, centrummanagement, evenementen, cultuur, marketing en toerisme aan elkaar te koppelen ontstaat een krachtig team dat vanuit één visie, één gezamenlijk doel voor ogen heeft: een bruisend stadshart dat uitgroeit tot de zesde grote attractie van Kerkrade. Het centrum van Kerkrade wordt nummer “zes” in het rijtje: het stadshart als onderdeel van de *“Big Five + Centrum”*, dat is de ambitie en uitdaging waar we voor staan!

Stedelijke vitaliteit is het overkoepelende concept waaronder de gebiedsontwikkeling en het programma van de stad valt. Kerkrade moet weer de centrale publieke plek worden, in lijn met de zogenaamde *Third Place*¹ gedachte van HuB Kerkrade als het ontmoetingspunt, de gemeenschappelijke woonkamer van de stad.

Belangrijk uitgangspunt hierbij is het versterken van de onderlinge samenhang van de verschillende invalshoeken en elementen die moeten bijdragen tot het maximaal renderen van de investeringen in het centrumplan. Bij het programma van de stad ligt de nadruk op kwaliteit, beleving en marketing. Door co-creatie gaan we proactief samen aan de slag, van burgerinitiatieven tot en met evenementenpartners/-organisaties. We sturen daarbij meer en meer op control in plaats van controle. Viva la Vida – als icoon van de vitale stad - belichaamt het programma van de stad en versterkt dat bijbehorende gevoel.

Belang van het verenigingsleven

Verenigingen vormen het cement voor de samenleving. Ons college hecht veel waarde aan de instandhouding van het rijke verenigingsleven dat onze stad kent en ook haar specifieke, onderscheidende karakter geeft. Het snelle tijdperk waarin wij leven heeft daarentegen ontegenzeggelijk ook haar invloed op de vrijetijdsbesteding van een ieder. De tijd dat iemand zich als het ware een leven lang aan een vereniging verbond is voorbij. Er wordt meer uitprobeerd en ook de vrijetijdsbesteding verandert mee met de maatschappelijke trend. Voor verenigingen een uitdaging om zich binnen deze voortdurende bewegingsstroom staande te houden en zich zodanig weten aan te passen dat het ledenbestand op peil gehouden kan worden. Daarmee ook het voortbestaan van de vereniging naar de toekomst veilig stellende. Wij willen verenigingen daarbij, waar nodig, faciliteren en ondersteunen.

Ook voor (sport)verenigingen geldt dat samenwerking van belang is voor een gezond verenigingsleven in onze stad. Deze samenwerking wordt niet dwingend opgelegd, maar wel gestimuleerd vanuit de visie en kernbegrippen: “samen” en “kwaliteit”.

Cultuur en evenementen

Cultuur en evenementen dragen in belangrijke mate bij aan een (be)leefbare, aantrekkelijke stad. In nauwe samenwerking met de culturele organisaties binnen HuB zal verder gebouwd worden aan de voortdurende wijzigingen en vernieuwingen die de maatschappelijke vraagstukken stellen. Met als te realiseren doel het tot stand brengen van een interactie tussen de activiteiten in HuB en de

---

¹ Een *Third Place*, is de plek waar je naast je thuis, de eerste plek, of op je werk of school, de tweede plek, graag naar toe gaat om te ontspannen en te genieten.

evenementen en (burger)initiatieven in de stad. Wij zullen initiatieven die aan onze kwalitatieve uitgangspunten voldoen faciliteren.

Een van de drie pijlers binnen de centrumplanontwikkeling vormde een upgrading en herwaardering van de Rodahal. Sinds de renovatie beschikt Kerkrade weer over een volwaardige evenementenhal. Een hal die een wezenlijk onderdeel van onze culturele en evenementen infrastructuur uitmaakt. De Rodahal kan naar onze overtuiging meer dan thans het geval is, haar maatschappelijke rol vervullen en intensiever als evenementenhal gebruikt worden. Onze focus ligt de komende jaren op het realiseren van dit doel.

Muziek

Zoals in onze muziekvisie al verwoord staat neemt “Muziek in zowel zijn actieve (zang, dans, instrument) als receptieve hoedanigheid (van radio, televisie, smartphone, internet, muziek in supermarkt, café of restaurant tot concert en festival) een zeer groot deel van de tijdsbesteding van vrijwel elke wereldburger in ... . De wetenschappelijke onderzoeken, die de positieve invloed van (actieve) muziekbeoefening op de ontwikkeling van het jonge individu bevestigen zijn inmiddels legio”. Als samenleving moeten wij ons er daarom bewust van zijn dat muziek een enorme impact heeft op en bijdraagt aan de ontwikkeling van de jeugdige. Onze intentie is het om elk kind wekelijks binnen het reguliere schoollesprogramma met muziek in aanraking te laten komen. Een muziekles gegeven door een bevoegd muziekdocent. Wij gaan ons deze komende periode dan ook richten op het ontwikkelen en realiseren van een Kerkraads muziekonderwijsmodel, waarin de aandacht voor de muzikale vorming van het jonge individu centraal staat. Wij zullen dit in nauwe samenwerking met de betrokken culturele organisaties, het verenigingsleven en de scholen verder uitwerken.

Kunst

Een aantrekkelijke en leefbare stad biedt haar inwoners en bezoekers ook culturele prikkels in de openbare ruimte. Kerkrade staat bekend om haar uitgebreide en kwalitatief hoogwaardige buitenbeeldencollectie. Wij vinden het belangrijk dat deze collectie met daarin enkele topcreaties duurzaam behouden blijft. De komende periode verkennen wij de mogelijkheden en zullen een onderhoudsprogramma opzetten.

De jeugd heeft de toekomst en ook op het vlak van (de beeldende) kunst is het van belang om jeugdigen met de rijkdom en verscheidenheid hiervan in aanraking te laten komen. Om van daaruit te inspireren en ook te stimuleren dat er zowel vanuit een actieve als passieve beleving aan deelgenomen wordt. Wij zien daarbij voor het onderwijs, ons cultuurknooppunt Hub en zeker ook het Continium een rol maar ook een uitdaging om dit gezamenlijk te realiseren. Voorts willen wij bij toekomstige kunstprojecten inwoners van jong tot oud nauw betrekken.

In onze stad waar het adagium ‘beleving’ is, zal ook het straatbeeld deze sfeer dienen uit te stralen. Naast de hoogwaardige buitenbeelden die al verspreid in de stad staan, zien wij de vestiging van kunstgaleries als een kunstzinnige toevoeging in het straatbeeld.

Gezondheid, vitaliteit en sport

Onze inwoners zijn het fundament van de stad. Om het fundament te versterken wordt verder ingezet op de verbetering van de intrinsieke beleving van gezondheid van onze inwoners. Hierbij wordt uitgegaan van het concept ‘Positieve Gezondheid’. In dit concept is gezondheid het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren.

Samen met onze inwoners en maatschappelijke partners gaan wij de uitdagingen aan op het gebied van gezondheidsachterstanden. Preventie en samenwerking blijft daarbij de rode draad vormen. Om een kanteling te bewerkstelligen naar een gezonde en vitale stad, zal de gemeentelijke organisatie

samen met de burger binnen de verschillende domeinen tot integraal beleid en uitvoering dienen te komen. Deze kanteling sluit ook aan bij de nieuwe Omgevingswet, waarbij het doel is om gezamenlijk te komen tot een veilige en (positief) gezonde leefomgeving. Gezondheid is van alle leeftijden – denk aan ouderen – maar begint bij vroeg aangeleerd gezond gedrag en dus ook bij jongeren. In 2015 is gestart met Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG). De gemeente Kerkrade heeft in dat kader de afgelopen drie jaar een aanjaagfunctie vervuld binnen het primair onderwijs. Dit door middel van het aanbieden van specifiek beweegonderwijs en aandacht geven aan gezonde voeding. De komende jaren wordt verder ingezet op de JOGG-beweging. Het realiseren van gezondheidsdoelstellingen is een behoorlijke opgave en vergt een lange adem met een gedeelde verantwoordelijkheid van onze inwoners, gemeentelijke organisatie, onderwijs, maatschappelijke organisaties, de verenigingen tot aan ons eigen bestuur. Door deze gezamenlijkheid kunnen betere oplossingen ontstaan. De ontwikkelingen rondom het beoogde Center Court spelen in op onze doelstellingen.

Rolduc

Een ander belangrijk streven betreft het behoud van Rolduc als cultureel erfgoed. De komende bestuursperiode wordt zwaar ingezet op het verkrijgen van financiële middelen van het Rijk voor restauratie en verduurzaming van het complex Rolduc. Cofinanciering van provincie en gemeente zijn hierbij belangrijke randvoorwaarden.

Verblijfsrecreatie

Ook in de collegeperiode 2018-2022 wordt verder uitvoering gegeven aan de Visie Toerisme Kerkrade. In het daarbij behorende Uitvoeringsprogramma Toerisme wordt aan de vier thema's "Verbinden, Verblijven, Verleiden en Vermarkten" aandacht besteed. In de afgelopen collegeperiode is reeds veel aandacht besteed aan de thema's "verbinden, verleiden en vermarkten" met de nodige resultaten. In de komende collegeperiode zal de focus ook liggen op het thema "verblijven", zodat het verblijfsrecreatieve aanbod binnen Kerkrade wordt uitgebreid. Er liggen immers kansen op het gebied van (kleinschalige of thematische) verblijfsrecreatieve voorzieningen. Door ervoor zorg te dragen dat een meer divers en vernieuwend aanbod (nieuwe vormen van verblijfsrecreatie) wordt gerealiseerd, kunnen nieuwe doelgroepen bereikt worden waardoor het aantal toeristische overnachtingen zal stijgen en niet hoeft te concurreren met reeds bestaande verblijfsaccommodaties (dus niet meer van hetzelfde). Hierdoor zal het aantal overnachtingen en daarmee zullen ook de toeristische bestedingen stijgen. Dit heeft een positief effect op de werkgelegenheid, de leefbaarheid en het voorzieningenniveau binnen Kerkrade.

Sociaal domein

Beleidsaccenten:

- Visie lokaal sociaal domein/transformatieopgave/project 'Samen leven'.
- Meer grip op de jeugdzorg.
- Ontwikkelen van Integraal Kind Centrum Eygelshoven.
- Stimuleren van vrijwilligerswerk.
- Aandacht voor de ouderen.
- Beschermen van de zwaksten en meest kwetsbaren uit de Kerkraadse samenleving.
- Aanpak van laaggeletterdheid.
- Faciliteren van (goede) initiatieven die bijdragen aan de werkgelegenheid.

Visie lokaal sociaal domein/transformatieopgave/project Samen even

Het college is voornemens de eerder uitgezette en vastgestelde koers m.b.t. de inhoud, inrichting, organisatie en invulling van het lokale sociale domein voort te zetten. Op 30 september 2015 heeft de gemeenteraad in dat kader de zgn. kapstoknotitie "Samenhangende verbinding in het sociale domein" vastgesteld.

Het college continueert haar doelstelling dat iedere inwoner in Kerkrade gezond en vitaal mee kan blijven doen in de lokale samenleving. De wijken en buurten zijn een fijne plek om te wonen en burgers worden in staat gesteld om op een laagdrempelige manier in hun eigen wijk of buurt de passende ondersteuning te ontvangen indien zij deze nodig hebben. Hoewel het programma zich richt op iedere inwoner, gaat de bijzondere aandacht uit naar de meest kwetsbare inwoners. Verbeteren, versterken en ondersteunen vormen de ontwikkelingsrichtingen van het beleidsprogramma.

In het verlengde van de kernbegrippen "samen" en "kwaliteit" zet de gemeente weloverwogen bij het realiseren van deze ambitie de samenwerking voort met de partners "Samen Leven" en krijgen de inwoners een meer prominente en betekenisvolle rol en positie in dit proces.

Het lokale programma sociaal domein is gericht op een drietal doelstellingen ("triple aim"), t.w. :

- a) het gezondheidsgevoel van de inwoners neemt toe
- b) de klantervaring en klantwaarden scores positiever en
- c) de kosten voor de geleverde zorg en ondersteuning nemen af

De sturing en monitoring van de realisatie van visie en doelstellingen wordt individueel en gebiedsgericht via het gemeenschappelijk systeem en integraal concept van de positieve gezondheid opgezet en uitgevoerd (zie beleidsaccent "bewustwording bewerkstelligen van belang van goede gezondheid" bij het onderdeel Sport, cultuur en recreatie).

Om de ondersteuning betaalbaar te houden is een kostenbesparende transformatie noodzakelijk. Een kanteling van rol, positie en verantwoordelijkheden van overheid en maatschappelijke organisaties (formele zorg) naar de inwoners, de buurten en de wijken met vrijwilligers enz. (informele zorg) is belangrijk. Gezamenlijk inzetten op preventie, informele zorgnetwerken, samen- en zelfredzaamheid, voorliggende en algemene voorzieningen is essentieel. Met inachtneming en het behoud van de keuzevrijheid vindt de ondersteuning integraal plaats waarbij gemakkelijk op- en afgeschaald kan worden en waarbij een goede verbinding is tussen welzijn en zorg. Investeren in goede contacten met inwoners, buurten en wijken is in dat kader noodzakelijk.

Het verder uitbouwen en doorontwikkelen van de lokale zorg- en welzijnsinfrastructuur, het verstrekt investeren in een cliëntondersteunend vrijwilligersnetwerk, het vormen van zgn. Zelfstandige Integrale (wijk)Teams in de wijken en buurten, het toepassen van een nieuwe contractering met meer

verantwoordelijkheden en regelvermogen voor de opdrachtnemer, een beperkte marktbenadering, een nieuwe bekostigingswijze op basis van resultaat en tot slot het ontwikkelen van een passend systeem van checks en balances vormen de speerpunten van de doorontwikkeling, organisatie en inrichting van het lokale sociale domein.

Meer grip op de jeugdzorg

Het is evident, dat het wenselijk/noodzakelijk is om meer grip te krijgen op de jeugdhulp. Een betere kwaliteit dicht bij de jeugd is het doel.

De decentralisatie van de verantwoordelijkheid voor de jeugdhulp naar de gemeenten is gericht op een eenvoudiger, effectiever en efficiënter jeugdstelsel, met als uiteindelijke doel het versterken van de eigen kracht van de jongere en van het zorgend en probleemoplossend vermogen van diens gezin en sociale omgeving. Daarvoor is een transformatie nodig in de hulp die aan gezinnen wordt geboden, meer gericht op preventie, het bieden van juiste, integrale, hulp op maat voor gezinnen, waarbij wordt uitgegaan van de eigen kracht van gezinnen en hun sociale omgeving en er meer ruimte is voor professionals door vermindering van de regeldruk. De bestuurlijke en financiële randvoorwaarde om dit te realiseren is de decentralisatie van alle vormen van jeugdhulp naar de gemeente. De stelselwijziging gaat echter gepaard met een gelijktijdige korting op de budgetten die de gemeenten van het Rijk ontvangen voor de nieuwe taak. Deze bezuinigingen op de budgetten belemmeren de noodzakelijke transformatie.

Uit de landelijke evaluatie van de Jeugdwet is gebleken, dat de doelen van de Jeugdwet nog niet zijn gerealiseerd. Er moeten extra inspanningen worden verricht om de doelen van de wet – sturen op meer eigen kracht, versterking van de inzet in het netwerk, juiste hulp op maat, meer samenhang, meer ruimte voor professionals - te realiseren.

Tegelijkertijd is de financiële situatie in het Sociaal Domein mede door de teruglopende inkomsten nijpend en overstijgen de kosten van de jeugdhulp ruimschoots de financiële middelen die de gemeente hiervoor van het rijk ontvangt. Dus is er ook zeer zeker vanuit financieel oogpunt meer grip op de jeugdhulp nodig. Hier is feitelijk al in 2016 een begin mee gemaakt in de vorm van het actieplan jeugdhulp Kerkrade 2017-2018. De uitvoering van dit plan loopt nog.

In verband met de noodzaak om zowel inhoudelijk als financieel meer grip te krijgen op de jeugdhulp zullen wij alle mogelijkheden aangrijpen om hierop te sturen (daarbij meteen aantekend, dat de mogelijkheden beperkt zijn in verband met het groot aantal partijen waarmee moet worden samengewerkt en de plicht om jeugdhulp te leveren ook wanneer bijvoorbeeld huisartsen daarnaar verwijzen). Niettemin zijn er sturingsmogelijkheden van uiteenlopende aard. Bijvoorbeeld in de vorm van de gemeentelijke toegang tot de jeugdhulp, in- en externe bedrijfsvoering en inkoop van jeugdhulp. Veelal hangen de sturingsmogelijkheden met elkaar samen. Zo zijn bijvoorbeeld de keuzes die worden gemaakt met betrekking tot de inkoop van invloed op de inrichting van het gemeentelijk toegangsteam en de in- en externe bedrijfsvoering. Ook zullen de keuzes niet allemaal op hetzelfde moment plaats vinden. Het risico dat hierin schuilt is, dat tegenstrijdige of onsamenvangende keuzes worden gemaakt. In verband hiermee zullen wij eerst de kaders schetsen die bijdragen aan de nodige samenhang alvorens concrete besluiten worden genomen over de wijze waarop we meer grip willen krijgen op de jeugdhulp. Een aanpak waarbij aan de voorkant een aantal uitgangspunten wordt geformuleerd als basis voor in de toekomst te nemen besluiten. Bij de vaststelling van die kaders zal uiteraard rekening worden gehouden met uitgangspunten die al in het coalitieakkoord zijn opgenomen zoals:

- voortbouwen op vruchten en verworvenheden bestuursperiode 2014-2018;
- tegen de achtergrond van de maatschappelijke en financiële ontwikkelingen doorgaan met het zetten van verdere en nieuwe accenten;
- de kernbegrippen “samen” en “kwaliteit”;

- het beschermen van de zwaksten en meest kwetsbaren uit de Kerkraadse samenleving vormt een uitgangspunt voor de zorg;
- Streng maar rechtvaardig;
- De bijdragen van het Rijk voor voorzieningen in het sociaal domein zijn maatgevend voor de omvang van die voorzieningen.

Tegen de achtergrond van deze algemene uitgangspunten en de meer specifieke kaders voor de jeugdhulp worden bestaande acties geëvalueerd en eventueel nieuwe sturings- en bezuinigingsmaatregelen getroffen.

Integraal Kind Centrum Eygelshoven

In juli 2016 spraken de Onderwijsstichting en de gemeente Kerkrade de intentie uit om samen voor Eygelshoven een Integraal Kind Centrum (IKC) te ontwikkelen. In het najaar 2016 gingen de eerste voorbereidingen van start. Al snel sloot Kinderopvang Kerkrade aan om als kernpartner het IKC vorm en inhoud te geven. De uitwerking van de intentie in een concrete voorziening wordt in de bestuursperiode 2018-2022 voortgezet.

Het IKC Eygelshoven moet gaan voorzien in een toekomstbestendig, uitdagend en positief ontwikkelingsklimaat voor kinderen (0-12 jaar) en hun ouders/verzorgers. Daarvoor zullen activiteiten en voorzieningen die hieraan bijdragen worden afgestemd op de behoeften, mogelijkheden en omstandigheden van de betrokkenen en in samenhang met elkaar worden verbonden aan het IKC.

Het streven is erop gericht om al met ingang van het schooljaar 2019-2020 met een aantal partners te werken op basis van een inhoudelijk en gezamenlijk uitgewerkt IKC-concept. Het daarop volgend schooljaar moeten de hiermee verband houdende en noodzakelijke aanpassingen voor de huisvesting van het IKC gereed zijn.

Stimuleren van vrijwilligerswerk

Een rijk verenigingsleven is van groot belang voor de aantrekkelijkheid en vitaliteit van een gemeente. Verenigingen draaien in belangrijke mate op vrijwilligers. Zonder voldoende vrijwilligers komt het verenigingsleven zwaar onder druk te staan. Daarnaast zijn vrijwilligers hard nodig ter ondersteuning van onze hulp- en zorgvoorzieningen. Om zorg betaalbaar te houden wordt in toenemende mate een beroep gedaan op de vrijwillige inzet van burgers.

Dit betekent dat er voor ons een taak is weggelegd om eraan bij te dragen dat er voldoende vrijwilligers zijn. Dit eens te meer omdat het vrijwilligerswerk steeds meer door dezelfde personen wordt verricht waardoor de spoeling dun wordt.

In verband hiermee vinden wij dat er blijvende aandacht nodig is voor stimulering van vrijwilligerswerk. Bestaande goed functionerende activiteiten worden gehandhaafd en daar waar mogelijk uitgebreid met nieuwe initiatieven. Daarbij is specifieke aandacht gewenst voor de werving van nieuwe vrijwilligers zonder de waardering van bestaande vrijwilligers uit het oog te verliezen.

Ouderen

Kerkrade kenmerkt zich door een toenemende vergrijzing. Aandacht voor de ouderen is erg belangrijk, met name in het licht van de groeiende groep ouderen met dementie die steeds langer thuis moet blijven wonen. Continuering van de deelname aan het euregionaal project "seniorvriendelijke gemeenten" is hierbij een belangrijk instrument. Daarnaast zetten we vanuit de preventieve sfeer in op meer bewegen en het tegengaan van eenzaamheid. Bekend is immers dat deze zaken een positief effect hebben op het functioneren.

Beschermen van de zwaksten en meest kwetsbaren uit de Kerkraadse samenleving

Een zichzelf respecterende gemeenschap draagt ook zorg voor zwakkeren en kwetsbaren in de samenleving.

Vanaf 2015 heeft de gemeenteraad van Kerkrade, het minima- armoede- en schuldenbeleid tot speerpunt van beleid verklaard. Er zijn belangrijke stappen gezet, maar er is ook nog veel werk te verzetten. Binnen de beschikbare financiële kaders (= middelen van het rijk) wil het college het ingezette beleid intensiveren. Om verder vorm te kunnen blijven geven aan het samen met de raad ingezette armoedebeleid en schuldhulpverlening, stelt het college de raad voor in de najaarsnota 2018 om alle extra middelen armoede en schulden te (blijven) oormerken voor de periode 2018 t/m 2022.

De gemeente Kerkrade maakt zich sterk voor een veerkrachtige samenleving. Vaardigheden, zelfredzaamheid en talenten van de Kerkradse burgers staan hierbij voorop. Om dit duurzaam vorm te geven investeert zij in de meest kwetsbare groepen van de samenleving en creëert zodoende een kwalitatief toekomstbestendige maatschappij. Om dit te bereiken worden burgers die een aanvraag indienen bij de gemeente op basis van bijvoorbeeld de Participatiewet, de WMO, Jeugd, minimaregelingen en schuldhulpverlening, geholpen op meerdere leefgebieden en wordt niet enkel de specifieke aanvraag beoordeeld die wordt ingediend.

De kwetsbare burgers krijgen hiermee de kans te ontsnappen aan werkloosheid en armoede. We beseffen dat dienaangaande de inspanning dan wel de kosten veelal voor de baten uitgaan. Thema's die hierbij onze bijzondere aandacht verdienen zijn de bestrijding van laaggeletterdheid en analfabetisme, het inzetten op voor- en vroegschoolse educatie en vroeg signalering in relatie tot gezinsproblematiek, schulden en armoede. Ons doel is de negatieve tendens op het gebied van achterstandskinderen in het basisonderwijs om te buigen. Vanuit de gedachte "kansen voor iedereen" zal vervolg worden gegeven aan het versterken van het kwalificatieniveau van de meest kwetsbaren.

We zullen onze klanten via gerichte workshops verder begeleiden. Uitgangspunten hierbij zijn preventie en vroegsignalering. We zijn hierbij in voortdurende afstemming met onze maatschappelijke partners op dit vlak.

Laaggeletterdheid

Om geletterdheid en de participatie van onze inwoners verder te stimuleren, is het van belang om door te gaan met de aanpak van laaggeletterdheid. Taal vormt de sleutel tot maatschappelijke participatie en raakt de uitgangspunten van Positieve Gezondheid. Een betere taalbeheersing zorgt ervoor dat inwoners zelfredzamer, sociaal actiever, een betere arbeidsmarktpositie krijgen en zich gezonder en gelukkiger voelen.

De essentie van de aanpak blijft hetzelfde: onvermoeibaar verder investeren in leesbevorderingsprogramma's zoals BoekStart, investeren in voor- en vroegschoolse educatie om laaggeletterdheid te voorkomen en het blijven stimuleren van volwasseneneducatie en activiteiten in de wijken om laaggeletterdheid te verminderen. Daarbij wordt aangesloten op de lokale zorg- en welzijnsinfrastructuur en wordt optimaal gebruik gemaakt van de wijkpunten Samen Leven en samenwerking gezocht met de wijkteams en professionals van Samen Leven.

Wij blijven de aanpak van laaggeletterdheid doelgericht uitvoeren en bouwen aan een structureel taalnetwerk in onze stad om de doelstellingen te realiseren en de weg naar geletterdheid te openen.

Faciliteren van (goede) initiatieven die bijdragen aan de werkgelegenheid

Kijkend naar het gemeentelijk klantenbestand blijft betaald werk het voornaamste instrument om mensen van een inkomen te voorzien. Het bovenliggend doel behelst hierbij dan ook de groei van de arbeidsparticipatie. Maar het thema werkgelegenheid omvat uiteraard meer dan de

arbeidsparticipatie van het gemeentelijk klantenbestand. Een integrale aanpak van economie, arbeidsmarkt, onderwijs en re-integratie is hierbij het streven. Op alle (samenwerkings-)niveaus, zowel bestuurlijk als ambtelijk zijn de betrokkenen doordrongen van de noodzaak om te komen tot intensivering van afstemming en coördinatie. Deze aanpak zal op arbeidsmarktniveau uitmonden in sectorplannen. Gezien de krimpende gemeentelijke budgetten en financiële mogelijkheden op met name provinciale schaal, wordt geïnvesteerd in een integrale ketenaanpak. Hier wordt met name de koppeling tussen Parkstad en Zuid-Limburg geïntensiveerd, om zodoende optimaal te kunnen inspelen op de (financiële) mogelijkheden die provinciale arbeidsmarkt/werkgelegenheidsprojecten en programma's kunnen bieden.

Daarnaast blijft de gemeente Kerkrade inzetten op lokale initiatieven die eveneens een bijdrage leveren aan het bevorderen van de arbeidsparticipatie. Zaak is het natuurlijk om overlap te voorkomen en de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. Met als basis onze "couleur locale" beogen we, door verdere samenwerking, de kans op betaald werk voor onze burgers te vergroten.

Bovenstaand credo, werk boven uitkering, is reeds ingebakken in de werkwijze van de sociale dienst. Door een rechtmatige en rechtvaardige poort wordt aan de voorkant al ingezet op werk boven uitkering. Voor de burgers die vanwege moverende redenen toch tijdelijk aanspraak maken op ondersteuning van de gemeenten in de vorm van een bijstandsuitkering, ligt ook hier zodra mogelijk, het accent op re-integratie. Daarbij dient oog te zijn voor de actuele situatie op de arbeidsmarkt, waarbij gezien de oplopende kortingen op de beschikbare rijksbudgetten continu een verdere prioriteringsslag gewenst is. Wij zullen hiertoe de operationele samenwerking met het WSP versterken.

Vanwege de economische hoogconjunctuur en schaarste op de arbeidsmarkt is de bereidheid van de werkgevers om te investeren in bijstandsklanten toegenomen. Begeleiding en ontwikkeling op de werkvloer dragen hierbij in hoge mate bij aan de kans op uitstroom naar betaald werk. Deze werkwijze dient verder te worden uitgebouwd, om de uitstroomkansen voor de Kerkradse bijstandsklant te vergroten.

Nu de inrichting van de organisatie WSP nadrukkelijker vorm krijgt, dient de komende bestuursperiode verder gebouwd te worden aan werknemers- en werkgeversarrangementen. Deze dienen afgestemd te zijn op de competenties (en het niveau) van de klanten die arbeidsfit c.q. plaatsbaar zijn.

Milieu

Beleidsaccenten:

- Zorgen voor bewustwording van het belang van duurzaamheid bij de inwoners.
- Goed beheer en onderhoud van de rioleringen.
- De nazorg van steenkoolwinning.
- Afvalverwerking.

Duurzaamheid

De opgaven waar Kerkrade voor staat zoals de energietransitie, duurzame economische ontwikkeling, integratie en participatie en de inzet voor een schone leefomgeving, zijn steeds meer verbonden met wereldwijde opgaven. Ons lokale handelen in Kerkrade is immers nauw verweven met ontwikkelingen om ons heen, waarbij deze ontwikkelingen elkaar wederzijds in positieve of negatieve zin beïnvloeden. In 2015 heeft de VN de 17 'Global Goals' vastgesteld die samen voor de periode tot 2030 een belangrijke wereldwijde agenda vormen voor de aanpak van de genoemde opgaven, die zich manifesteren op internationaal, nationaal en lokaal niveau. Deze VN-doelen raken aan belangrijke gemeentelijke opgaven waartoe we op onze beurt weer nauw samenwerken met maatschappelijke organisaties, burgers en bedrijven. We gaan bepalen hoe we deze duurzame ontwikkelingsdoelen kunnen gebruiken als referentiekader voor ons duurzaamheidsbeleid. Duurzaam handelen levert een bijdrage aan een hogere kwaliteit van leven. Schone lucht, weinig geluidsoverlast, fitte en gezonde mensen, een veilige buurt, voldoende en betaalbaar voedsel, schoon water, een mooie gezonde natuur en voldoende (hernieuwbare) energiebronnen: allemaal zaken die voor iedereen van belang zijn. Hier en nu maar ook elders en voor toekomstige generaties.

Duurzame ontwikkeling betekent voor ons dat het voorzien in onze huidige behoeften niet ten koste zou mogen gaan van de mogelijkheden van toekomstige generaties. Hierbij is het van belang dat we een zo optimaal mogelijke balans vinden tussen sociale, ecologische en economische belangen. Hiertoe handelen we vanuit een integrale duurzaamheidsvisie waarin meerdere beleidsaspecten met elkaar verweven worden over de verschillende bestuursportefeuilles heen.

Op het gebied van de ecologische dimensie van duurzaamheid gaat dit collegeprogramma verder op de ingeslagen weg van de afgelopen coalitieperiode en is de ambitie om op lange termijn (2035-2040) energieneutraal te zijn. Voor de periode 2018-2022 ligt de focus daarom vooral op het verder vormgeven van de energietransitie in de gebouwde omgeving en de transitie naar aardgasloze nieuwbouw en wijken. Continuering van het zeer succesvolle zonnepanelenproject voor onze burgers vormt daarvan een belangrijk onderdeel. We zijn ons ervan bewust dat de gemeente voor verduurzaming afhankelijk is van de wereld om ons heen en er een andere rol van de overheid nodig is. We zullen dan ook de samenwerking blijven zoeken met andere partijen (deelname Parkstad Limburg Energie Transitie – PALET -), actoren en investeerders. Onze ambities zullen we concreet vormgeven in de uitwerking van een nieuwe nota duurzaamheid.

We blijven inzetten op het vergroten van de bewustwording van duurzaamheid bij onze inwoners. Immers, duurzaamheid begint met bewustwording. Ook gaan we onderzoeken hoe we onze burgers optimaal kunnen ondersteunen in het verduurzamen van de gebouwde omgeving en in de energietransitie.

Middels de herstructurering wordt duurzaam ingespeeld op demografische ontwikkelingen. De stadsdeelvisies vormen hiertoe onze leidraad. Binnen deze kaders zal gekeken moeten worden naar nieuwe financieringsconstructies om te zorgen voor de verdere uitvoering van de transformatieopgave. Binnen deze transformatieopgave passen we een verdunningsstrategie toe waarbij wordt uitgegaan van de kwaliteiten en kansen van verschillende type woongebieden.

Leegstand en braakliggende terreinen pakken we actief en creatief aan. Zo zal er aandacht geschonken worden aan het stimuleren van nieuwe en tijdelijke vormen van agrarisch (her)gebruik (bijv. stadslandbouw) op de vrijkomende gronden als gevolg van sloop van woningen.

Duurzaamheid gaat ook over de juiste en gewenste woningen: niet alleen energetisch duurzaam, maar ook duurzaam vanuit het oogpunt van wonen en zorg: faciliteiten aanbrenge(n) zodat meerdere doelgroepen kunnen wonen en dat mensen langer thuis kunnen wonen.

Rioleringen

Het onderhoud van de riolen is een belangrijk onderdeel van de waterketen. Het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (vGRP) is daarbij een belangrijk hulpmiddel voor het maken van de juiste afwegingen op het terrein van bodembescherming, waterkwaliteit en rioleringszorg. In dit door de raad vastgestelde plan is niet alleen omschreven op welke wijze het riool in stand zal worden gehouden, hoe aan de wettelijke eisen (zoals de wet milieubeheer), wordt voldaan, maar ook hoe de gemeente omgaat met regenwater en grondwater. In juli 2018 heeft Kerkrade samen met de overige Parkstadgemeenten, het Waterschap Limburg en WML de "Samenwerkingsovereenkomst Waterketen Regio Parkstad" ondertekend. Deze overeenkomst onderstreept de ambitie van het college en past in de structurele samenwerking tussen de regiogemeenten, het Waterschap en WML. Hoofddoel is om in samenwerking te komen tot een verantwoord, duurzaam en zo doelmatig mogelijk waterbeheer. Zeker met het oog op de klimatologische veranderingen blijft het college met kracht voortgaan op de ingeslagen weg.

Nazorg Steenkoolwinning

Ten aanzien van Nazorg Steenkoolwinning is aan Kerkrade een eenmalige projectsubsidie toegekend van 6,24 miljoen euro over de periode 2018 t/m 2021. De subsidie is verleend om uitvoering te geven aan het Maatregelenpakket dat voortgekomen is uit het onderzoek dat verricht is naar het mogelijk optreden van na-ijlende effecten voor zover dit betrekking heeft op Kerkrade's grondgebied. De middelen zijn bedoeld om historische mijnschachten op te sporen, te monitoren en te saneren, maatregelen te treffen bij zes industriële mijnschachten en het al dan niet vrijkomen van mijngas te monitoren.

Uit de gemaakte afspraken met Provincie en Rijk volgt dat ons college als opdrachtgever en uitvoerder van de maatregelen optreedt en hiermee een wezenlijke rol heeft ten aanzien van Nazorg Steenkoolwinning.

Afval

Ten aanzien van huishoudelijk afval onderstreept het college de binnen de gezamenlijke Rd4-gemeenten ingeslagen weg naar een circulaire economie. Afvalstoffen spelen in deze economie een wezenlijke rol doordat er een andere waarde aan toegekend wordt. Niet langer is afval iets dat je zou moeten verbranden of storten maar afval zelf wordt de nieuwe bron van grondstoffen. De gedachten hierover zijn door de gezamenlijke Rd4-gemeenten beschreven in het Afvalbeleidsplan 2014-2020. Dit plan vormt de basis voor de omgang met huishoudelijk afval in deze collegeperiode.

De aanpak van het zwerfafval wordt in Kerkrade uitgevoerd met ondersteuning van het landelijk instituut Nedvang. De aanpak is gebaseerd op het uitgangspunt dat in een schone omgeving minder zwerfafval geproduceerd wordt dan in een reeds vervuilde omgeving. De relatie tussen de inzamelingsfrequentie van huisvuil en het zwerfafval wordt in 2019 onderzocht. In de vorige bestuursperiode heeft Kerkrade samen met RD-4 een succesvol experiment uitgevoerd voor de ruiming van illegale stortingen van grofvuil. Het college zal deze aanpak, die recent is uitgerold naar de overige RD-4-gemeenten, voortzetten.

Het college ondersteunt burgerparticipatie bij de zwerfvuilaanpak.

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Beleidsaccenten:

- Versoepeling van de doorstroom in de lokale woningmarkt.
- Herstellen van de balans tussen koop- en huurwoningen.
- Promoten van de verbeterde leefbaarheid van de stad onder de inwoners.
- Haalbaarheidsonderzoeken van het Center Court.
- Aanpak kamerverhuur en woningsplitsingen.
- Stedelijke vernieuwing.
- Toekomst Campus.
- IBA-projecten.

Versoepeling doorstroom lokale woningmarkt

Wonen en zorg

Een belangrijk thema binnen de volkshuisvesting is wonen met zorg. Door gewijzigde zorgwetgeving moeten mensen langer thuis wonen. Dit geldt voor ouderen die nu niet meer zo gemakkelijk naar een verzorgingstehuis kunnen doorstromen, alsmede voor mensen met een beperking of psychiatrische achtergrond. Voor deze doelgroepen moet passende huisvesting beschikbaar zijn. Soms kan dat binnen de bestaande woningvoorraad, maar soms moet er nieuw gebouwd worden. De afstemming tussen de beleidsvelden “wonen” en “welzijn” is van groot belang. De komende jaren zal hierin geïnvesteerd moeten worden om samen de opgaven op te pakken met onze partners de woningcorporaties en zorgpartijen. Ook de particulieren moeten hierbij betrokken gaan worden. De opgaven zijn voor de gemeenten in grote lijnen hetzelfde. Daarom zijn op regionaal niveau van Parkstad Limburg een “projectgroep wonen en zorg” en een “stuurgroep wonen en zorg” opgericht om de opgaven in beeld te brengen, beleidskaders op te stellen en af te stemmen en te leren van elkaar.

Regiodeal

De thema's “aanpak van plancapaciteit” en “aanpak van particulier bezit” vormen een belangrijk onderdeel van het Limburgs Aanbod om te komen tot een regiodeal met het Rijk. In 2019 zal duidelijk worden of deze regiodeal gesloten zal worden en welke middelen hiervoor beschikbaar worden gesteld. Enkele projecten die lopende zijn in Kerkrade staan in het Limburgs Aanbod beschreven. Deze zouden dan, als een regiodeal wordt gesloten, met extra middelen van het Rijk uitgevoerd kunnen worden.

Prestatieafspraken

Conform de Woningwet 2015 dienen gemeenten met de in hun gemeente actieve corporaties, jaarlijks prestatieafspraken te maken. Deze afspraken gaan o.a. over de onderwerpen: samenwerking, betaalbaarheid & beschikbaarheid, wonen met zorg, kwaliteit/duurzaamheid, urgente doelgroepen, voorraadontwikkeling (sloop, nieuwbouw, herstructurering, renovatie), verkoop & vrije sector huur en leefbaarheid.

De prestatieafspraken zijn breed en betreffen niet meer alleen volkshuisvesting en ruimtelijke ordening, maar ook veel andere beleidsvelden. De afspraken worden integraal opgesteld in samenwerking met andere afdelingen, de corporaties en de huurdersorganisaties. In de prestatieafspraken staan naast procesmatige afspraken ook concrete uitvoeringsafspraken per jaar. Naast de lokale prestatieafspraken wordt er ook gewerkt aan regionale afspraken op het niveau van Parkstad Limburg. Er zijn afspraken gemaakt op de thema's regionale samenwerking, betaalbaarheid & beschikbaarheid, wonen met zorg en kwaliteit/duurzaamheid. Deze thema's worden nader uitgewerkt en tevens wordt bezien of er regionale afspraken mogelijk zijn op andere thema's. Ook hierbij is de regiodeal van groot belang.

Herstellen balans tussen koop- en huurwoningen

Aanpak particulier woningbezit

De woningcorporaties hebben reeds stevige maatregelen genomen in het kader van het verminderen van het aantal woningen. Een volgende opgave conform de Regionale en Lokale woonvisie en de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg, is de aanpak van particulier woningbezit. Ook in deze categorie dienen woningen “uit de markt” te worden gehaald om een gezonde woningmarkt te creëren. Dit is een complexe opgave die samenwerking van veel partijen vereist. Dit wordt in nauwe samenwerking met de Stadsregio Parkstad Limburg opgepakt. Voorbereidingen van pilots zijn reeds in gang gezet en krijgen hun uitvoering in deze bestuursperiode.

Leefbaarheid en participatie

De afgelopen bestuursperiode is veel bereikt op het terrein van de verbetering van de leefbaarheid. We zullen deze gezamenlijke inspanningen nadrukkelijker onder de aandacht brengen van alle partijen, evenals de andere manier van werken als gevolg van de invoering van de Omgevingswet. De omgevingswet heeft een grote impact op het samenwerkingsproces met alle partners en dwingt iedereen tot integraal denken en werken. Alle aspecten van de fysieke leefomgeving van bewoners worden in de toekomst geïntegreerd in één visie en één plan. Dit is een ontwikkeling van een niet te onderschatten complexiteit.

Het bovenstaande betekent dat we weloverwogen en samen met onze inwoners en maatschappelijke partners de uitdagingen aangaan die voor ons liggen. Een visie opstellen voor de omgeving gebeurt in de toekomst in samenwerking met de omgeving, waarbij zelfs het initiatief bij de omgeving komt te liggen. Dit impliceert dat ambtenaren geen visie meer maken vanachter het bureau maar in samenwerking met de omgeving. Omdat het initiatief ook bij de omgeving komt te liggen maken ambtenaren niet zelf meer beleidsplannen maar vervullen ze een andere rol. Ze faciliteren en ondersteunen de partijen in de wijk bij het maken van omgevingsplannen.

Inbreng van bewoners en andere partijen wordt nadrukkelijk nog een belangrijker element in de werkwijze van de gemeente. Kern van deze werkwijze is dat we de uitdagingen en problemen in onze samenleving samen aangaan en oplossen. Het zal voor het saamhorigheidsgevoel en de gezamenlijke verantwoordelijkheid een steviger fundament opleveren. Dit is een fundamenteel andere werkwijze dan tot nu toe en heeft gevolgen voor de gehele bedrijfsvoering en besturing van de gemeente. Denk daarbij o.a. aan de digitalisering, informatievoorziening, besluitvorming etc.

De Omgevingswet is dus niet alleen een wetswijziging maar een belangrijke transitieopgave voor de gemeente. Het is een verdere doorontwikkeling op de weg van de participatiesamenleving zoals deze in de vorige bestuursperiode is ingeslagen. In een aantal projecten wordt op dit moment reeds geëxperimenteerd met deze nieuwe manier van werken, te weten in Kerkrade-Noord bij de inrichting van 7 terreinen van Wonen Limburg, in Kerkrade-West in de projecten met Zuyd Hogeschool en in Kerkrade-Oost in de projecten Super Local en de herstructurering in Rolduckerveld.

Center Court

In de leeswijzer van dit collegeprogramma is aangegeven welke weg bewandeld is bij het rubriceren van beleidsvoornemens die qua inhoud, functie, beoogd resultaat en afhankelijk van de status waarin de realisatie zich bevindt, bij verschillende hoofdtaakvelden ondergebracht kunnen worden. Het project Center Court is hiervan een voorbeeld. Voor informatie over dit speerpunt wordt verwezen naar het hoofdtaakveld ‘Sport, cultuur en recreatie’.

Volkshuisvesting

Aanpak plancapaciteit

De aanpak van de plancapaciteit vormt een belangrijke opgave in deze bestuursperiode. Ook deze opgave is een belangrijk speerpunt in de Regionale en Lokale woonvisie evenals de Structuurvisie

Wonen Zuid-Limburg. In bestemmingsplannen is reeds enige jaren een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om bouwmogelijkheden van woningen weg te halen, zowel bij professionele partijen als particulieren. Deze wijzigingsbevoegdheid wordt de komende jaren geëffectueerd; tevens worden omgevingsvergunningen welke langere tijd geleden zijn afgegeven, ingetrokken.

In het kader van de aanpak plancapaciteit is er begin 2018 overeenstemming bereikt met Heijmans over de terugkoop van de gronden in het plangebied Holzkuil en is de projectontwikkelingsovereenkomst tussen Heijmans en gemeente ontbonden. Hierdoor komen 220 geplande woningen te vervallen. Andere nog niet geplande woningbouw kan hierdoor mogelijk gemaakt worden in de verhouding 1:2 of 1:4, afhankelijk van de locatie. Er wordt de komende periode onderzoek gedaan naar functies die in het gebied Holzkuil kunnen worden gerealiseerd en zullen deze na vertaling in een nieuw bestemmingsplan gerealiseerd c.q. mogelijk gemaakt worden.

Aanpak kamerverhuur en woningsplitsingen

In 2016 is een motie door de gemeenteraad aangenomen waarin staat aangegeven dat het (illegale) kamerverhuur, brievenbuspanden en woningsplitsingen moet worden aangepakt. In 2018 is hiertoe bestemmingsplantechnisch een start gemaakt: ruimtelijk gezien is het niet meer mogelijk om kamers te realiseren, kamers te verhuren en woningen te splitsen. Hierdoor komen er geen nieuwe gevallen meer bij en heeft de gemeente een publiekrechtelijke basis om te kunnen handhaven als er toch illegaal kamers worden gerealiseerd, verhuurd en woningen gesplitst.

Van belang is nu dat bestaande panden worden aangepakt: concrete uitvoering van toetsen of er sprake is van illegale realisatie, strategie per geval bepalen en beoordelen wat mogelijk is, dan wel actief handhaven.

Het is een omvangrijke opgave dat veel tijd in beslag zal nemen van de afdelingen OOV, Milieu en Bouwen en Stedelijke Ontwikkeling.

Stedelijke vernieuwing/stadsontwikkeling

De gemeente Kerkrade heeft een groot aantal projecten onderhanden die in de nabije toekomst stevige financiële (en personele) consequenties met zich meebrengen. Aan deze projecten wordt reeds gewerkt, echter zijn de financiële gevolgen tot heden beperkt gebleven. De verwachting is dat er onvoldoende gemeentelijke financiële middelen zijn om alle projecten gelijktijdig te kunnen uitvoeren. Er dient dus een prioritering te worden vastgesteld voor de uitvoering van stadsontwikkelingsprojecten. Er zijn ook stadsontwikkelingsprojecten onderhanden waarbij een externe partij de realisatie uitvoert (en dus voor haar rekening neemt). In de Najaarsnota 2018 wordt met deze prioritering een aanvang gemaakt.

Er is onlangs door het kabinet een oproep gedaan om plannen in te dienen in het kader van de zogenaamde regiodeal. Hierover werd reeds enige tijd gesproken tussen de Regio Parkstad Limburg en het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Er wordt door de provincie Limburg, de Regio Parkstad Limburg en de Parkstadgemeenten samengewerkt om tot een integraal plan voor de regio te komen om opgaven te bewerkstelligen die de schaal van de gemeenten en de regio te boven gaan. Voor deze opgaven worden naast financiële middelen van het Rijk, Provincie en Regio Parkstad ook gemeentelijke financiële middelen vrijgemaakt als cofinanciering.

Het project Super Local is reeds enige jaren onderhanden door HEEMwonen en gemeente Kerkrade. Binnen Super Local is dit jaar voor meerdere deelprojecten een Europese subsidie van UIA van ca. € 4,7 miljoen verstrekt, genaamd Super Circular Estate. Hierbij wordt sociale woningbouw gerealiseerd met als nadrukkelijk streven om 100% materiaal in het gebied te hergebruiken en ook op sociaal gebied herhuisvesting te realiseren. Tevens is een tweede Europese subsidie ad ca. € 2,7 miljoen verkregen voor het realiseren van een gesloten waterkringloop. De vastgoedinvesteringen worden door HEEMwonen gedaan, de gemeente Kerkrade staat aan de lat voor de investeringen in het openbaar gebied, naast de zaken waarvoor Europese subsidies zijn verkregen.

In de stadsdeelvisies wordt aandacht gevraagd voor de aanpak van de verpaupering van de oude historische linten. Dit vergt een lange adem, een andere rol van de overheid en maatwerk. Het is de ambitie om in deze bestuursperiode een aanvang te maken met deze opgave in samenwerking met andere partijen zoals de woningcorporaties.

Toevoeging van kwaliteit en diversiteit is het uitgangspunt voor alle stedelijke vernieuwingsprojecten en bouwprojecten. Het doel is om voor alle doelgroepen binnen Kerkrade een goede leefomgeving te creëren en een aantrekkelijke woongemeente te zijn. Door ook randvoorwaarden op mobiliteitsgebied op een kwalitatief hoger niveau te realiseren, zal Kerkrade ook als woongebied voor mensen buiten Kerkrade aantrekkelijk maken.

Campus

Al geruime tijd leeft de vraag naar de toekomst van de Campus. De perikelen rond het gebouw maken het beantwoorden van deze vraag niet makkelijk. Het om die reden langer onbeantwoord laten van deze vraag is echter onwenselijk. Het college is er daarom veel aan gelegen om zo snel mogelijk de vraag naar de toekomst van de Campus te kunnen beantwoorden. Er zal in eerste instantie worden gekeken naar opties als bijvoorbeeld vervreemden van het gebouw al dan niet na herstel of het in eigendom houden en herstellen waarna een nieuwe invulling geven kan worden. De raad zal nauw betrokken worden.

IBA

In 2020 vindt de “tentoonstelling” plaats van de verschillende zogenaamde sleutelprojecten. Voor Kerkrade zijn dit Leisure Lane, Super Local, Ikgroenhet en Centercourt. Deze projecten kunnen rekenen op extra financiële middelen van IBA waarbij er wel een extra kwaliteitsslag dient te worden gerealiseerd.

Bedrijfsvoering en beheer

Verminderen vastgoedbezit

Het college gaat voor een vermindering van het gemeentelijke vastgoedbezit. Het huidige bezit kent een zeer diverse samenstelling naar aard en omvang van het vastgoed. Het in bezit hebben van een deel van dit vastgoed levert geen toegevoegde waarde op voor de gemeente en kost zelfs geld vanwege onderhoud. Huidige eigendommen met een grote afstand tussen aard, omvang, kwaliteit en functie van deze eigendommen en de noodzaak of wenselijkheid om deze in gemeentelijk eigendom te houden, maken dat deze voor verkoop of wellicht sloop in aanmerking komen.

Eigendommen die nodig zijn voor huisvesting van de gemeentelijke organisatie, wettelijk te huisvesten voorzieningen en instanties, beleidsmatig wenselijke voorzieningen en accommodaties met een grote maatschappelijke meerwaarde, worden niet verkocht of gesloopt.

Doorontwikkeling organisatie

Innovaties op alle beleidsterreinen zullen gepareerd worden met aanpassingen in ons personeelsbeleid dat intern met veranderingen moet omgaan en naar buiten gericht moet inspelen op de participatiemaatschappij.

Onze ambities en doelen zullen goed geduid worden waarbij we vanuit eigenaarschap, rollen, contractmanagement en goed beheer, samen werken voor kwaliteit. Samenwerken in denken en vooral in doen. Daarmee spelen we in op de vereiste duidelijkheid in regievoeren en verantwoord inzetten van onze competente medewerkers. De uitdagingen en nieuwe taken en de dynamische ontwikkelingen in de maatschappij stellen andere en aanvullende eisen aan de competenties van onze medewerkers. Intrinsieke beleving, inlevingsvermogen, flexibiliteit en wendbaarheid zijn de nieuwe sleutelbegrippen. Daarbij zijn wij verantwoordelijk om eerder betrokken te zijn, hierop voor te sorteren en voor draagvlak en binding te zorgen. Om de juiste mensen te vinden en te behouden zal in de tijd van hoogconjunctuur, met als gevolg een schaarste op de arbeidsmarkt, een uitdaging worden. Naast boeien en binden van medewerkers zal het vinden van de juiste talenten de nodige aandacht krijgen.

Interne mobiliteit is en blijft een succesfactor waarlangs we de organisatie blijven richten en inrichten. We blijven de grenzen opzoeken als het gaat om het bieden van kansen voor eigen medewerkers ingeval er door veranderende werkvelden verschuivingen dienen plaats te vinden. De participatie van alle medewerkers aan die wendbaarheid wordt vergroot. Dit uitgangspunt gaat verder dan het denken in functies en gaat uit van rollen en uitdagingen waaraan een ieder met zijn of haar competenties kan bijdragen.

We zoeken naar verdere balans tussen noodzakelijke uitbreiding van de personele capaciteit en beheersing van de kosten van het loongebouw.

Anders werken en het nieuwe werken

Integraal samenwerken met onze omgeving, met netwerken, verbonden partijen en inwoners is en blijft een speerpunt in onze doelen. We gaan voor gedeelde belangen, duidelijke verantwoordelijkheden en een afgewogen financiering. Dat bouwen we verder uit met een eigen begrippenkader gestoeld op ontwikkelen. Wij dagen elkaar continue uit om verbindingen te zoeken en ideeën te verkennen. Met partijen zoals de VNG en het A&O fonds alsook met lokale initiatieven gaan we aan de slag om onze eigen ontwikkelingen te stimuleren. Leiderschap en zeker verbindend leiderschap zullen in onze interne processen maar ook in de relatie met onze verbonden partijen veel aandacht krijgen.

Wij willen minder regels, minder controles en minder handtekeningen waarbij niet of nauwelijks sprake is van “controlefuncties”. Dit dient in de organisatie te worden verankerd. Het wordt een hele uitdaging om een goede balans te vinden tussen een dergelijke versoberde beheersstructuur, administratieve lasten en de opgelegde wettelijke vereisten. Dat geldt in het bijzonder op het gebied van informatiebeveiliging en privacy (AVG). Gelijktijdig zal het een vereiste zijn om in die veranderende opzet door het management een verantwoorde keuze te maken tussen de primaire beleidstaken en de secundaire ondersteunende taken. Met name voor wat betreft de personele inzet. De verdere digitalisering en het meer gebruik gaan maken van de systemen zal een verschuiving teweeg brengen.

Overheid

De overheid is er voor de mensen, en niet andersom. Kerkrade wil een lagere overheid zijn die niet steeds nieuwe regels bedenkt, maar zo veel mogelijk onnodige oude regels schrapt. Het spreekt voor ons voor zich dat die overheid klantvriendelijk en dienstverlenend moet zijn.

Omgevingswet

De belangrijkste ontwikkeling die de gemeente nu en in het volgende decennium staat te wachten is de omvangrijke transitie als gevolg van de invoering van de Omgevingswet. Aanvankelijk is de Omgevingswet nog aangeduid als een wetswijziging, maar het wordt steeds duidelijker dat het veel verder gaat. Het is een fundamentele omslag in denken, handelen en organiseren van onze gemeente. Dit is een langdurig proces. Volgens planning treedt de Omgevingswet op 1 januari 2021 in werking. Gedurende de periode tot 2029 wordt de wet op decentraal niveau gefaseerd ingevoerd.

Hoe kunnen we het dan anders doen ?

Wij willen de bedrijfsvoering rondom de implementatie van de Omgevingswet vorm en inhoud geven via een organische sturing, wat neerkomt op systematisch zoeken, leren en experimenteren. Een ontwikkelingsaanpak waarin je direct aan de slag gaat en stap voor stap resultaat boekt. Het is een moderne manier om mensen te betrekken en doelen te bereiken. Deze manier van werken is reeds ingezet bij een aantal projecten o.a. in Kerkrade West waar samengewerkt wordt met Zuyd Hogeschool, bewoners en andere partijen in het Manifest nieuwe werken. Het Manifest is een regionaal initiatief met betrekking tot de vitalisering van de ambtelijke doorontwikkeling van organisaties (waaronder de gemeentelijke) die in een netwerk samen werken in de wijken, waarbij ook zoveel externe partners bij zijn betrokken.

Onderhoud wegen

Een groot deel van Kerkrade is gebouwd in de jaren zeventig van de vorige eeuw. Dat betekent dat een relatief groot deel van het wegennet momenteel verouderd c.q. aan vervanging toe is. In de afgelopen collegeperiode is daarom in het wegenonderhoud gestart met een inhaalslag. De inhaalslag zal door het college worden gecontinueerd met het oog op zowel de kwaliteit alsook de functionaliteit van het Kerkradse wegennet.

Onderhoud openbaar groen

In stad en wijken, maar zeker ook in het buitengebied kent Kerkrade een grote variëteit aan groenvoorzieningen. Daaronder 600 waardevolle en 70 monumentale bomen. Het onderhoud van het openbaar groen wordt grotendeels uitgevoerd door de eigen dienst en door de groepsdetachering WSP. Daarbij is de teruglopende personele capaciteit binnen deze groepsdetachering, ten gevolge van het rijkswege beëindigen van de WSW, een punt van zorg en aandacht.

Het onderhoud van de bosgebieden en het maaien van de gazons in het stedelijk gebied zijn uitbesteed.

Het groenonderhoud vindt duurzaam en dus zonder gebruikmaking van chemische middelen plaats. In de vorige bestuursperiode is ten behoeve van het onderhoud van de bomen in het stedelijk gebied een gespecialiseerde bomenploeg in het leven geroepen. Met het oog op een gezonde flora en fauna wordt bij het groenonderhoud rekening gehouden met het behoud van biodiversiteit: voldoende afwisseling van soorten en een gevarieerd maaibeheer.

Punt van zorg is tenslotte de toenemende schade die het openbaar groen ondervindt van boomziektes en van steeds frequenter voorkomende extreme weersomstandigheden. Deze zullen ook in de nieuwe bestuursperiode mogelijk leiden tot het nemen van de voor mens en natuur noodzakelijke maatregelen.

Klimaat en weersomstandigheden

De afgelopen jaren is het onderhoud van de openbare ruimte, en met name van het openbaar groen, in toenemende mate beïnvloed door het klimaat c.q. het weer. Zo was de periode van oktober 2017 tot en met mei 2018 extreem nat met bijna dagelijkse regenval. De periode tussen half juni en half augustus 2018 werd juist gekenmerkt door extreme droogte (de langste in de afgelopen 42 jaar) en uitzonderlijk hoge temperaturen. Op 3 en 18 januari en op 26 juli werden bovendien omvangrijke schades aangericht door zware stormen, gecombineerd met kortdurende maar zeer hevige regenval. Deze verschijnselen en de daaruit voortkomende calamiteiten leiden vanzelfsprekend tot aanzienlijke extra kosten in de openbare ruimte. Het gaat daarbij met name om de schades aan het openbaar groen, maar ook aan watergerelateerde zaken. Dergelijke weersomstandigheden zijn niet planbaar en vergen naast de materiële schade onvoorziene extra personele inzet. Daarbij moet deels ook extern personeel en materieel worden ingehuurd. Naar verwachting zullen deze factoren ook de komende jaren in meer of mindere mate van invloed zijn op het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. Het college zal in voorkomende situaties de noodzakelijke afwegingen en keuzes maken.

Onderhoud openbare verlichting

Wat voor de wegen geldt, geldt ook voor de openbare verlichting. Door de grootschalige stadsuitbreiding van Kerkrade in de jaren zeventig van de vorige eeuw zijn relatief veel lichtmasten op dit moment aan vervanging toe. Het gaat daarbij om de technische kwaliteit (en veiligheid) van zowel de masten als de armaturen. Bij de vervanging worden duurzame energiezuinige LED-armaturen aangebracht. Het college zet deze inspanning voort waarbij duurzaamheid gepaard gaat met de zorg voor verkeersveiligheid en sociale veiligheid.